

הקדים את הזאת דם הפר בחוץ להזאת השעיר שבפנים, זהו שינוי בסדר עבודת פנים, והשעיר שסדר עבודתו תחילה, פוסל את מתנות הפר שקדמו לו, ואף שעל עבודות שבהיכל לא נאמר 'חוקה' לדעתו, מכל מקום אין להקדים עבודת חוץ לעבודת שעיר הפנים שנאמר בו 'חוקה' (ע"פ רש"י ותוס' רא"ש). ויש שפירש, שכיון שצריך להזות מדם הפר בפנים ומיד אחר כך מדם השעיר בפנים, והוא הפסיק ביניהם בנתינת דם הפר בחוץ, הפסק זה נחשב שינוי בסדר עבודות פנים (ריטב"א). ויש שסובר, שההזאות על הפרוכת גם הן בכלל העבודות שרבי יהודה מודה בהן שסדרן מעכב (רמב"ם עבודת יום הכיפורים ה, א, ע"פ ח' רבינו חיים הלוי שם).

והטעם שהברייתא לא כתבה 'שעיר מעכב את הפר' באופן זה שהקדים את עבודות הפר בחוץ לעבודת השעיר שבפנים, משום שהברייתא אינה באה ללמדנו באלו מקרים הסדר מעכב, אלא מלמדת שמצינו אפילו בעבודת פנים שהסדר אינו מעכב, וזה נכון רק בעבודת השעיר שאינה מעכבת את הפר (ריטב"א).

אָלָא לְמַאן דְּאָמַר מְעַכְבָּא הָא מְנִי. והטעם שהגמ' לא העמידה את דברי הברייתא באופן שהקדים מתנות הפר שבפנים לנתינת הגורלות על השעירים, משום שהכל מודים שנתניה אינה נחשבת עבודה, ופשיטא שגם הסדר לא יעכב (ריטב"א), או משום שאין רגילות להפסיק בין הגרלה להנחה (תוס' רא"ש).

דְּאִי אֶקְדְּמִיהָ לְשַׁעִיר מְקַמֵּי פֵר לָא עֵבֵד וְלָא כְלוּם. ומביא אחר במקומו, וקובעו ללא הגרלה (רש"י), ומצות הגרלה התקיימה בהגרלה הראשונה (ריטב"א).

וְשַׁעִיר אֵין מְעַכְבָּא אֶת הַפֵּר. ומסקנת הגמ' להלן, שהברייתא כדעת רבי שמעון הסובר שהגרלה אינה מעכבת, אך בירושלמי (ד, א) גרסו בברייתא 'שעיר מעכב את הפר', וכדעת רבי יהודה הסובר שהגרלה מעכבת (פנים מאירות [לרמ"י קוטקין] על הירושלמי, וראה להלן ד"ה אילימא).

דְּאִי אֶקְדְּמִיהָ לְשַׁעִיר מְקַמֵּי פֵר לָא עֵבֵד וְלָא כְלוּם. משום ששינה את סדר עבודות הפר והשעיר שהן גורל, שחיתת הפר והזאה מדמו בקודש הקדשים, ולאחר מכן שחיתת השעיר והזאה מדמו בקודש הקדשים, וכיון שסדר העבודות של יום הכיפורים מעכב, אם הקדים את הזאת דם השעיר להזאת דם הפר, לא עשה כלום (רש"י). ואין הכוונה שייחזרו ויזהו מדם השעיר, שהרי כיון שהקדים את שחיתת השעיר להזאת הפר, שחיתתו פסולה [ואף לדעת רבי יהודה הסובר (לקמן ס, א) שבעבודות הנעשות בחוץ אין הסדר מעכב, אם הקדים עבודת חוץ לעבודת פנים, מודה רבי יהודה שפסולה, וכדלהלן]. ומעתה נמצא, שגם שחיתת הפר פסול, שכיון ששחיתת השעיר נפסלה, צריך הגרלה חדשה [שהרי אי אפשר להביא שעיר חדש בלא הגרלה], ונמצא ששחיתת הפר היתה קודם הגרלה (חז"א א"ח קכו, כז, אולם ע"י הגהות ר"ש מדעסויא, ויפה דעת להלן ס, א, שהפר אינו נפסל).

וְאֵיבְעִית אִימָא לְעוֹלָם רַבִּי יְהוּדָה הִיא וְנְהִי דְבִסְדְּרָא לָא מְעַכְבָּא וְכוּ', כיון שההגרלה היא עבודת חוץ (רש"י), ואף שמתנות הפר בקודש הקדשים [שהוא מקדים לה שלא כסדרן] הן עבודת פנים, והתבאר לעיל (ראה ד"ה אילימא, לשיטת רש"י ותוס' רא"ש) שבשינוי בין עבודת פנים לעבודת חוץ מודה רבי יהודה שהסדר מעכב, בתירוץ זה חוזרת בה הגמ' מסברא זו וסוברת כעת שעבודת חוץ שעשאה שלא כסדרה אינה מעכבת, בין אם הקדים לה עבודת פנים [כגון האמור כאן, שהקדים את מתנות הפר בקודש הקדשים להגרלה שבחוץ] ובין אם איחר מחמתה עבודת פנים [כגון האמור לעיל (שם)], שהקדים מתנות פר בהיכל למתנות השעיר בקודש הקדשים] (תוס' ישנים, תוס' רא"ש וריטב"א בביאור ראשון). עוד יש לפרש, שהגמ' אינה חוזרת בה מן האמור לעיל שהקדמת מתנות הפר בהיכל למתנות השעיר שבפנים מעכבת, אלא שדוקא באופן זה שהפסיק בין המתנות שבפנים במתנות בחוץ, מעכבת גם עבודת חוץ, אולם באופן האמור כאן, שאינו מפסיק בין המתנות שבפנים במתנות אלא בהגרלה, אין זה מעכב (תוס' ישנים; תוס' רא"ש, ראה כע"ז בריטב"א בביאור השני, וכשיטתו המובאת בביאורנו לעיל (שם)).

תְּנִי מִצְוֵה לְהִנִּיחַ - שהברייתא האומרת 'מצוה להגירל' כוונתה שמיצוה להניח (תוס'), ונקטה לשון הגרלה, כי הנתינה היא גמר ההגרלה (ריטב"א).

לָא הִגְרִיל וְלָא הִתְנוּדָה כְּשֵׁר, ואף מתכפרים בו עוונותיהם של ישראל (מקדש דוד קדשים כד, ו; חז"א א"ח קכז, ז לרף ס, א). עוד יש לפרש, שאם לא התנוודה אין עוונותיהם מתכפרים, כי אין כפרה ללא וידוי, ו'כשר' הכוונה שהקרבת כשר ואינו צריך להביא קרבן אחר, כי קרבנות יום הכיפורים אינם באים בשביל הכפרה כי אם בשביל חובת היום, אלא שהם גם מכפרים (מקדש דוד שם).

מִבֵּיא חֲבִירו שְׁלָא בְּהִגְרָלָה - שאם מת אחד מן השעירים, מביא שעיר אחר במקומו, וקובעו ללא הגרלה (רש"י), ומצות הגרלה התקיימה בהגרלה הראשונה (ריטב"א).

וְשַׁעִיר אֵין מְעַכְבָּא אֶת הַפֵּר. ומסקנת הגמ' להלן, שהברייתא כדעת רבי שמעון הסובר שהגרלה אינה מעכבת, אך בירושלמי (ד, א) גרסו בברייתא 'שעיר מעכב את הפר', וכדעת רבי יהודה הסובר שהגרלה מעכבת (פנים מאירות [לרמ"י קוטקין] על הירושלמי, וראה להלן ד"ה אילימא).

דְּאִי אֶקְדְּמִיהָ לְשַׁעִיר מְקַמֵּי פֵר לָא עֵבֵד וְלָא כְלוּם. משום ששינה את סדר עבודות הפר והשעיר שהן גורל, שחיתת הפר והזאה מדמו בקודש הקדשים, ולאחר מכן שחיתת השעיר והזאה מדמו בקודש הקדשים, וכיון שסדר העבודות של יום הכיפורים מעכב, אם הקדים את הזאת דם השעיר להזאת דם הפר, לא עשה כלום (רש"י). ואין הכוונה שייחזרו ויזהו מדם השעיר, שהרי כיון שהקדים את שחיתת השעיר להזאת הפר, שחיתתו פסולה [ואף לדעת רבי יהודה הסובר (לקמן ס, א) שבעבודות הנעשות בחוץ אין הסדר מעכב, אם הקדים עבודת חוץ לעבודת פנים, מודה רבי יהודה שפסולה, וכדלהלן]. ומעתה נמצא, שגם שחיתת הפר פסול, שכיון ששחיתת השעיר נפסלה, צריך הגרלה חדשה [שהרי אי אפשר להביא שעיר חדש בלא הגרלה], ונמצא ששחיתת הפר היתה קודם הגרלה (חז"א א"ח קכו, כז, אולם ע"י הגהות ר"ש מדעסויא, ויפה דעת להלן ס, א, שהפר אינו נפסל).

וְשַׁעִיר אֵין מְעַכְבָּא אֶת הַפֵּר. ומסקנת הגמ' להלן, שהברייתא כדעת רבי שמעון הסובר שהגרלה אינה מעכבת, אך בירושלמי (ד, א) גרסו בברייתא 'שעיר מעכב את הפר', וכדעת רבי יהודה הסובר שהגרלה מעכבת (פנים מאירות [לרמ"י קוטקין] על הירושלמי, וראה להלן ד"ה אילימא).

דְּאִי אֶקְדְּמִיהָ לְשַׁעִיר מְקַמֵּי פֵר לָא עֵבֵד וְלָא כְלוּם. משום ששינה את סדר עבודות הפר והשעיר שהן גורל, שחיתת הפר והזאה מדמו בקודש הקדשים, ולאחר מכן שחיתת השעיר והזאה מדמו בקודש הקדשים, וכיון שסדר העבודות של יום הכיפורים מעכב, אם הקדים את הזאת דם השעיר להזאת דם הפר, לא עשה כלום (רש"י). ואין הכוונה שייחזרו ויזהו מדם השעיר, שהרי כיון שהקדים את שחיתת השעיר להזאת הפר, שחיתתו פסולה [ואף לדעת רבי יהודה הסובר (לקמן ס, א) שבעבודות הנעשות בחוץ אין הסדר מעכב, אם הקדים עבודת חוץ לעבודת פנים, מודה רבי יהודה שפסולה, וכדלהלן]. ומעתה נמצא, שגם שחיתת הפר פסול, שכיון ששחיתת השעיר נפסלה, צריך הגרלה חדשה [שהרי אי אפשר להביא שעיר חדש בלא הגרלה], ונמצא ששחיתת הפר היתה קודם הגרלה (חז"א א"ח קכו, כז, אולם ע"י הגהות ר"ש מדעסויא, ויפה דעת להלן ס, א, שהפר אינו נפסל).

אִילִימָא דְּאִי אֶקְדְּמִיהָ לְשַׁעִיר מְקַמֵּי פֵר לָא עֵבֵד וְלָא כְלוּם. משום ששינה את סדר עבודות הפר והשעיר שהן גורל, שחיתת הפר והזאה מדמו בקודש הקדשים, ולאחר מכן שחיתת השעיר והזאה מדמו בקודש הקדשים, וכיון שסדר העבודות של יום הכיפורים מעכב, אם הקדים את הזאת דם השעיר להזאת דם הפר, לא עשה כלום (רש"י). ואין הכוונה שייחזרו ויזהו מדם השעיר, שהרי כיון שהקדים את שחיתת השעיר להזאת הפר, שחיתתו פסולה [ואף לדעת רבי יהודה הסובר (לקמן ס, א) שבעבודות הנעשות בחוץ אין הסדר מעכב, אם הקדים עבודת חוץ לעבודת פנים, מודה רבי יהודה שפסולה, וכדלהלן]. ומעתה נמצא, שגם שחיתת הפר פסול, שכיון ששחיתת השעיר נפסלה, צריך הגרלה חדשה [שהרי אי אפשר להביא שעיר חדש בלא הגרלה], ונמצא ששחיתת הפר היתה קודם הגרלה (חז"א א"ח קכו, כז, אולם ע"י הגהות ר"ש מדעסויא, ויפה דעת להלן ס, א, שהפר אינו נפסל).